

РЕШЕНИЕ N 211
София, 20 май 2008 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Пето гражданско отделение в съдебно заседание на четирнадесети февруари две хиляди и осма година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛСА ТАШЕВА

ЧЛЕНОВЕ: ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА

БОНКА

ДЕЧЕВА

при участието на секретаря Н.ПЕТКОВА

и в присъствието на прокурора ДЕЧЕВА

изслуша докладваното от председателя ЕЛСА ТАШЕВА

дело № 6087 / 2007

Производството е по чл.218а, във вр.с чл.218б б."в" ГПК, образувано по касационната жалба на Т.Д.З./К./ от гр.С. срещу решение №209/1.08.2007 г. по гр.дело № 161/2007 г. на Софийски апелативен съд в частта, относно размера на присъденото обезщетение за неимуществени вреди и присъдените разноски.Поддържат се оплаквания за неправилност на съдебния акт, поради нарушение на материалния закон и необоснованост, затова се настоява за неговата отмяна в обжалваните части.

Срещу същото решение е постъпила касационна жалба и от министерство на здравеопазването - София, както в отменената и осъдителната му част, така и в частта, с която е оставено в сила първоинстанционното решение. Касаторът поддържа оплаквания за неправилност на съдебния акт, поради нарушение на материалния закон, необоснованост и съществени нарушения на съдопроизводствените правила, затова настоява да бъде отменено изцяло в обжалваните части.

Представителят на ВКП, в качеството си на контролираща страна, по чл.10 ал.1 ЗОДОВ изразява становище за основателност на касационната жалба на касатора Министерство на здравеопазването, в частта, с която се поддържат оплаквания за несправедливо завишен размер на присъденото обезщетение за неимуществени вреди. По отношение на останалите касационни оплаквания и в двете касационни жалби изразява становище за тяхната неоснователност.

Касационните жалби са процесуално допустими, защото отговарят на изискванията на чл.218 в ал.1 и 2 ГПК, а при разглеждането им по съществото на оплакванията в тях касационният съд констатира следното: за да отмени първоинстанционното решение от 6.11.2006 г. по гр.дело № 572/2005 г. на СГС, 1-во г.о., в частта с която иска за неимуществени вреди, предявен от Т.З. против М-во на здравеопазването е отхвърлен за сумата над 80 000 лв. до 100 000 лв., както и в частта, с която е осъдена да заплати държавна такса над 11 940 лева и вместо това да постанови въззивния си акт, с който е осъдил М-во на здравеопазването да заплати на Т.З.и сумата 20 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 2.02.2005 г., на основание чл.1 ЗОДОВ, въззивният съд е изложил правни изводи за неправилност на съдебния акт в тази му част, поради нарушение на материалния закон, тъй като не са съобразени критериите за справедливост, съгласно разпоредбата на чл.52 ЗЗД. По отношение на присъденото обезщетение за имуществени вреди в размер на 960 лева, представляващи стойността на закупените през април и май 2004 год. две инжекции Золадекс, както и сумата 540 лева - закупените през януари, февруари и март 2005 год. три блистера Фемара решаващият съд е изразил становище за неговата законосъобразност, тъй като направените разходи от ищцата са били доказани по размер и основателно са били компенсирани от първоинстанционния съд. Решението на първоинстанционния съд в частта за дължимата се държавна такса, по смисъла на чл.10 ал.2 ЗОДОВ е корегирано от

въззивния съд като вместо присъдената такава в размер на 12740 лева е определен по-нисък размер - 11940 лева но е пропуснал да присъди дължимата се държавна такса за въззивното производство, пропуск който не подлежи на отстраняване в настоящето касационно производство.

Първоинстанционното решение е обсъдено, като неправилно и коригирано от въззивния съд и в частта, с която ответникът е осъден да заплати разноски на ищцата, в размер на 1700 лева, които е намалил на сумата 431.38 лева, съобразно уважената и отхвърлена част на иска.

Подробно и аргументирано решаващият съд е обосновал правни изводи за ангажиране на имуществената отговорност на ответника за причинените вреди на ищцата от бездействието на длъжностните лица в неговата система, при и по повод изпълнение на административна дейност, свързана с неправилно провеждане на процедури по договаряне и доставка на скъпоструващи лекарства, причинило ѝ имуществени и неимуществени вреди, за които се дължи обезщетение по смисъла на чл.1, във вр.с чл.4 ЗОДОВ. Бездействието на ответника - Министерство на здравеопазването и съответните длъжностни лица е констатирано от решаващия съд, въз основа на доказателствата по делото, установяващи: **на първо място** - непровеждане на една основна процедура за обществена поръчка в края на предходната календарна година за следващата - на базата на утвърдена спецификация за годишните потребности, **на второ място** - забавени и неосъществени процедури по Закона за обществените поръчки, **на трето място** - договаряне за частични количества лекарствени средства и неритмично и хаотичното им доставяне в по-малки количества, в сравнение с броя на онкоболните за периода 1.01.2004 година - 1.03.2005 година. На практика това е довело до отсъствие на лечение, респ. до отлагане на лечението на съществуващото заболяване на ищцата, провокирало неговото ускоряване и развитие, до проява на тежки признаци, както и до кастрация, която не е била наложителна, ако снабдяването, респ. прилагането на лекарственото средство Золадекс, като част от комплексното лечение, провеждано от ищцата, попадаща в групата на високорисковите болни е било ритмично. На 10.06.2004 год. в личната амбулаторна карта на ищцата е отразено становището на лекуващия лекар от необходимост за извършване на лъчева кастрация, проведена през периода 13.07.2004 год. - 27.07.2004 год., поради двумесечното прекъсване на хормоналната терапия през месеците април и май 2004 год. Прекъсване на хормоналната терапия се е наложило, поради изчерпване на лекарствения препарат Золадекс, с който ищцата се е снабдявала, по силата на протокол № 113/25.03.2003 г. на тричленна комисия към „СБАЛЮ“ ЕАД, до 23.03.2004 г. Доставката му, осигурена по договора от 21.02.2003 г. между М-во на здравеопазването и „Магинед“ ООД, със срок на действие до 31.12.2003 г. е била изчерпана. След тази дата М-во на здравеопазването е проявило бездействие, изразяващо се в забавена процедура за възлагане на обществената поръчка за доставката на скъпоструващи лекарства за лечение за нуждите на страната през 2004 год., съгласно Наредба № 23, Приложение № 1 т.1 до т.11. В резултат на тази забава е сключен договор за доставка на лекарства между които и лекарството Золадекс под № РД - 17 - 477/04 година. В резултат на това поведение на ответника договорът за доставка на лекарства, между които е и лекарственото средство Золадекс е сключен едва през м.април 2004 г., със срок до 31.12.2004 год.

При тази фактическа обстановка и позовавайки се на заключенията на медицинските експертизи решаващият съд е приел, че поради неритмичност на снабдяването с медикамента Золадекс, който се прилага през 28 дни и води до спиране на яйчниковата функция, а необходимият лечебен ефект е обратим, ако се прилага през 56 дни, то алтернативата на лечението със Золадекс е лъчева или оперативна кастрация, която правилно е била предложена от лекуващия лекар през м.юни 2004 г., поради риска от прогресия на заболяването, при нередовно снабдяване с медикамента. Извършената лъчева кастрация през 2004 год., има обаче канцерондуциращо действие, защото се облъчват не само яйчниците, а и останалите тъкани и е вероятна появата на злокачествени тумори. При спирането на употребата на Золадекс след проведен курс на лечение се спират и получените отклонения от нормата и се възстановява функцията на яйчниците, докато при оперативното лечение и лъчетерапията тяхната функция е необратимо повредена и се получават и други страдания при болните.

Това поведение на ответника, изразяващо се в неговото бездействие е причинило вреди на ищцата, поради липсата на лекарствено лечение. Вредите се изразяват в болки и страдания, негативни ситуации и дискомфорт за физическото ѝ оцеляване, отразили се негативно и върху оздравителния процес, затова решаващият съд, индивидуализирайки високата степен на причинените неимуществени вреди ги е определил, съобразно критериите за справедливост, в размер на 100 000 лева, което обезщетение се дължи, на основание чл.1 ЗОДОВ. В този смисъл е корегирал неправилното първоинстанционно решение, в частта, с която иска за неимуществени вреди е отхвърлен за разликата от 80 000 лева до 100 000 лева и с въззивното си решение е присъдил и сумата 20 000 лева, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 2.02.2005 година.

В останалата част първоинстанционното решение, с което е присъдено обезщетение за имуществени вреди е оставено в сила.

Касационният съд счита, че въззивното решение е правилно, защото е съобразено с материалния закон, правните изводи са обосновани при изяснена фактическа обстановка и при постановяването му не са допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, които да налагат неговото отменяване или неговото изменяване.

По касационната жалба на Т.Д.З./Т.Д.К./ - промяна, допусната в съдебно заседание на 2.07.2007 г. във въззивното производство/: касационният довод за нарушение на материалноправната норма на чл.52 ЗЗД, във връзка с чл.4 ЗОДОВ, тъй като присъденият размер на обезщетението за неимуществени вреди бил несправедливо занижен е неоснователен. Правилно решаващият съд е отчел всички обстоятелства на конкретния случай, за да се произнесе по размера на дължимото се обезщетение, съобразявайки причинените болки и страдания на касаторката, включително и степента на вина на длъжностните лица, за която е ангажирана имуществената отговорност на държавата, в лицето на ответника - Министерство на здравеопазването. Като особено тежко е отчетено поведението на ответника, като причинител на увреждането и определената от съда по справедливост сума покрива неимуществените й вреди.

Неоснователен е касационният довод и за неправилно определена държавна такса, в размер на 11 940 лева, която е съобразена с разпоредбата на чл.10, ал.2 ЗОДОВ, който размер касаторката дължи и за настоящето касационно производство, с оглед на изводите на касационния съд за неоснователност на касационната й жалба.

Касационният довод, че размера на присъденото адвокатско възнаграждение е в нарушение на чл.38 ал.1 т.2 и чл.36 ал.2 ЗА също е неоснователен. Касаторката е била представлявана по делото от двама адвокати. Заплатила е адвокатски хонорар само за един адвокат, в размер на 1700 лева /за адв.Чечов/, затова правилно и на основание чл.64 ал.1 ГПК от този размер е присъдена само сумата 431.38 лева, съобразно уважената и отхвърлена част на иска.

По касационната жалба на Министерство на здравеопазването:

Неоснователен е касационният довод за необоснованост на съдебния акт, тъй като решаващият съд не бил обсъдил заповед № РД-17-241/16.03.2004 г. на м-ра на здравеопазването, за откриване на процедура по договаряне. Поведението на съответните длъжностни лица е обсъждано от решаващия съд, като забавено и е приравнено на бездействие, което е в причинна връзка с увреждането на ищцата, поради прекъсване на лечението с медикамента Золадекс, наложило лъчевата кастрация, с произтичащите от нея тежки последици. Безспорно е установено от доказателствата по делото, че ищцата е била стриктен пациент, като винаги се е явявала на прегледи и лечение на онкологичното си заболяване, което датира от м.юли 1998 г. Възникналите проблеми с хормонотерапията, както и неритмичното доставяне на медикаментите Золадекс и Аримидекс, Аромазин и Фемара от които е зависило нормалното протичане на лечението й, за да не прогресира заболяването произтичат от бездействията на длъжностни лица, при и по повод изпълнение на административна дейност, възложена им от държавата, чрез нейния орган Министерство на здравеопазването, в изпълнение на задължението й за спазване и възстановяване здравето на гражданите, с които държавният орган влиза в правоотношения. С бездействието си, като не са осигурили ритмична доставка на скъпоструващи лекарства, съответни длъжностни лица са нарушили служебните си задължения към държавния орган, който ги е назначил и който влиза в правоотношение с гражданите и конкретно с онкологичноболни пациенти, между които е и пострадалата ищца „ причинило й непосредствените вреди. Правилно на това основание решаващият съд е ангажирал отговорността на държавния орган -Министерство на здравеопазването, която отговорност е специфично проявление на принципа за отговорността на възложителя на работата по чл.49 ЗЗД, която също така е гаранционно-обезпечителна.

Отговорността на държавата е въздигната в конституционната норма на чл.7 от Конституцията на РБ, както и в Закона за отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани /1989 г./, преименуван през 2006 г. в Закон за отговорността на държавата и общините за вреди. Според принципа, установен в Конституцията и в закона за незаконните актове и действия на длъжностните лица, които са физически лица, отговаря само държавата, в лицето на нейният държавен орган - юридическо лице, с който съответните длъжностни лица, преки причинители на вредата се намират в трудови, или служебни отношения. В този смисъл касационните доводи за отсъствие на виновно поведение от страна на касатора, по отношение на който правилно е ангажирана имуществената му отговорност за виновното бездействие на длъжностни лица са неоснователни, затова касационната жалба следва да се остави без уважение.

Водим от горните съображения, ВКС на РБ, √-то г.о.

РЕШИ:

ОСТАВА В СИЛА решение № 209/1.08.2007 г. по гр.дело № 161 по описа за 2007 година на Софийския апелативен съд.

ОСЪЖДА Т.Д.З. /Т.Д.К./ от гр.С. да заплати държавна такса за касационното производство, в размер на 11 940 лева, на основание чл.10 ал.2 ЗОДОВ.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ:

1.

[подпис]

2. [подпис]